TAKTICKÉ VARIANTY NA ZAČÁTKU ROZEHRY V BADMINTONU U MUŽŮ A ŽEN

TACTICAL VARIANTS IN THE BEGINNING OF THE BADMINTON RALLY BETWEEN THE GENDERS

J. Carboch, & H. Kolářová

Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu

Abstract

The first shots of a rally provide various tactical options in badminton. The aim is to compare the frequency and efficiency of the serve, return shot and the combination of the first three shots in male and female matches. We observed 15 male and 15 female matches from the top level players in the Czech Republic. We observed the type and direction of the first three shots of the rally. Male players used the backhand short serve in 88 % of cases, while female players used the forehand high serve in 80 %. Based on the serve type, different returns shot and shot combinations were available. The frequency and efficiency of specific shots and shot combinations are shown in the results below. The game conception differs between the genders and the difference starts with the first shot of the rally. It is important to consider these gender game specifics in the practice sessions and players development.

Keywords: strategy; notational analyses; game performance

Souhrn

Úvodní úder v rozeře každého hráče nabízí různé taktické možnosti v badmintonu. Cílem je porovnat v utkání mužů a žen četnost a účinnost podání, příjmu podání a kombinace prvních tří úderů rozeře. Sledovali jsme 15 utkání mužů a 15 utkání žen na české nejvyšší úrovni. Zaznamenávali jsme typ a směr prvních tří úderů rozeře. Muži používali z 88 % k zahájení rozeře krátké bekhendové podání, zatímco ženy používaly více variant podání s převahou vysokého forhendového podání (80 %). Od použitého typu podání se odvíjí i typ příjmu podání a následné úderové kombinace. Jejich četnost a účinnost jsou detailněji ukázány níže v tomto článku. Herní pojetí mužů a žen je odlišné a odvíjí se již od způsobu zahájení rozeře. Tato specifika by měla být uvážena při tréninku i rozvoji hráčů a hráček.

Klíčová slova: strategie; notační analýza; herní výkon

Úvod

Badminton je dynamická, rychlá a fyzicky koordinačně náročná hra, kde se vyskytují rychlé reakce a časté změny směru pohybu. Délka badmintonového utkání závisí na disciplíně a herní úrovni hráče. Pohybuje se mezi 30 až 60 minutami a délka jednotlivé rozeře je 7–12 s, s poměrem hry a přestávky 1:1 (Mendrek, 2007). Alcock a Cable (2009) zjistili rozdíly mezi hráči hrajícími dvouhru a čtyřhru. Hráči hrající dvouhru mají výrazně větší aerobní kapacitu a flexibilitu, mají méně tělesného tuku a také udělají více kroků v utkání než hráči, kteří se věnují čtyřhře.

Výzkumy zabývající se podobnou problematikou a notační analýzou badmintonových utkání (Abdullahi & Coetze, 2017; Abián-Vicén, Castanedo, Abian, & Sampedro, 2013; Kolářová, 2016; Smoček, 2018; Valldecabres, De Benito, Casal, & Pablos, 2017) se zaměřovaly především na časovou strukturu utkání, počet úderů během rozeře, setů a celého utkání, ale také na strategii hráčů, typy úderů a jejich úspěšnost. Valldecabres et al. (2017) se snažili identifikovat pomocí časové struktury utkání, typů použitých úderů a pohybů po kurtu herní styl hráčů. Zjistili, že mužské utkání trvalo v průměru

40 minut (o 12 minut déle než ženské utkání) a muži také odehráli více úderů během jedné rozehry (6–10) oproti ženám (5–7) (Abián-Vicén et al. 2013; Valdecabres, et al., 2017).

Rozehru je možné zahájit různým typem podání a následný příjem podání určí ráz rozehry (Li, 2005; Liu & Zheng, 2009). Krátké podání by mělo letět co nejnižší nad sítí směrem k čáře pro podání, aby ho soupeř nemohl odehrát vysoko (co nejnižší pod úrovní sítě) (Hussain, Ahmed, Mohammad, Khan & Arshad Bari, 2011). Dlouhé podání směřuje do zadní části kurtu a hráč jej odehrává daleko od sítě. U mužů je nejčastěji používaným úderem krátké bekhendové podání (Gawin, Beyer, Hasse & Büsch, 2013). Valdecabres et al. (2017) zjistili, že ve finálovém utkání mistrovství světa ve dvouhře muži i ženy využívali nejčastěji k zahájení hry krátké podání. Ve dvouhře elitní muži používají nejčastěji krátké bekhendové podání (z 91 %) a ženy vysoké forhendové podání (v 58 % rozehry) (Smoček, 2018). Kolářová (2016) zjistila, že badmintonové hráčky hrají nejčastěji krátké forhendové podání a většina příjmů směřuje do zadní bekhendové části, avšak účinnější byl druhý nejčastěji použitý příjem, kterým byl krátký úder za síť do přední forhendové části. Dále tvrdí, že u obou pohlaví nejvíce dominoval krátký úder u sítě, avšak byl nejméně účinným úderem. Zato smeč byla neúčinnější, i když byla nejméně používaná. U mužů byl nejpoužívanějším typem příjmu krátký úder za síť (Smoček, 2018). Mezi další údery patří klír, lob, drajv, sklepnutí a drop. Abián-Vicén et al. (2013) uvedli, že k zisku bodu nejčastěji docházelo chybováním soupeře. V utkání muži používali smeč častěji než ženy a naopak drop převládá více u žen než u mužů.

Kolářová (2016) a Smoček (2018) došli k následujícím zjištěním. Nejvyšší účinnost u mužů dosáhly útočné údery. Ženy nejvyšší četnosti u příjmu dosáhly u smeče. Drajv a sklepnutí byly nejméně využity, avšak byly neúčinnější. Nejčastějším typem třetího úderu u mužů byl lob. U žen byl lob také poměrně často hrán, přesto krátký úder byl odehrán s vyšší účinností. U obou pohlaví nejvíce svou úspěšností dominovala smeč. Kombinace prvních tří úderů, která hráčům zajistila bod, začínala krátkým bekhendovým podáním, po kterém následoval úder do pravé zadní části kurtu, ze které podávající hráč následně útočil do levého středního pole. Tato kombinace úderů zaznamenala nejvyšší účinnost pro získání bodu, a to 60 %. U žen nejvyšší účinnost 67 % dosáhla kombinace složená z vysokého forhendového podání, následného úderu směřovaného do pravého zadního pole, na který podávající odpovíděla úderem do levého zadního pole.

Notační analýza umožní hráčům a trenérům diagnostikovat a vyhodnotit taktiku badmintonu, která může být nápomocná pro zlepšení herního výkonu. Z výše zmíněných studií je patrné, že u hráček je strategie a taktika proměnlivá a pokud se budeme bavit o zahájení hry, tak především u žen se používá více variant podání. Cílem je porovnat v utkání mužů a žen četnost a účinnost podání, příjmu podání a kombinace prvních tří úderů rozehry.

Metodologie

Výzkumný soubor

Sledovali jsme utkání na nejvýznamnějších turnajích v České republice konaných v letech 2016–2018. Vybrána byla jen badmintonová utkání hráčů a hráček, umístěných do šedesátého místa na českém badmintonovém žebříčku, hrajících pravou rukou. Sledováno bylo 21 žen a 20 mužů ve třiceti utkáních. U 15 mužských utkání bylo analyzováno 36 setů a 1327 rozehry a u 15 ženských utkání 33 setů a 1185 rozehry. Průměrné umístění hráček bylo na českém žebříčku $17,7 \pm 15,6$ s věkovým průměrem $20,7 \pm 3,3$ let. Průměrné umístění hráčů bylo $20,5 \pm 16,0$ s průměrným věkem $24,40 \pm 5,4$ let. Jednalo se o výběr utkání na základě dostupnosti z turnajů série Grand Prix a MČR.

Použité metody

Všechna utkání byla natočena na kameru, která byla umístěna vždy na vyvýšeném místě uprostřed za zadní částí kurtu, tak, že v záběru byl vždy celý kurt a byla vidět veškerá akce hráčů. Pro záznam utkání se zaměřením na první tři údery bylo využito předem vytvořeného záznamového archu, který obsahoval daná kritéria pro vyhodnocování utkání. Pro každou rozehru utkání bylo zapsáno: strana a způsob podání (krátké bekhendové podání, krátké forhendové podání, vystřelené bekhendové podání, vystřelené forhendové podání, vysoké forhendové podání); jak byl zahrán příjem (krátký úder, klír, drop, smeč, lob, sklepnutý míč, drajv); zda byl odehrán bekhendem nebo forhendem a směr do jaké části kurtu byl příjem odehrán (část kurtu, kde byl raketou odehrán následný míč) viz obrázek 1; jakým úderem a v jaké části kurtu byl odehraný míč třetího úderu (možnosti, kde byl odehrán míč

s následným směrem, byly zaznamenány jako v předchozím bodě u příjmu); a výsledek roze hry, tj. zisk bodu pro podávající či přijímající hráče/ku.

Pro určení pozice odehrání míče byl badmintonový kurt rozdělen na jednotlivé části viz. obrázek 1 (Kolářová, 2016; Smoček, 2018). Tyto části jsou rozděleny čísly na: přední bekhendovou (1), přední forhendovou (2), střední bekhendovou (3), střední forhendovou (4), zadní bekhendovou (5), zadní forhendovou (6) a tělo hráče/ky (7). Všechny části jsou stejně široké 2,55 m (polovina šířky celého kurtu), kromě těla hráče/ky (označené modře), které zužuje šířku a délku středních částí o kruh s průměrem 1 m ve středu hřiště. Délka kurtu je 6,7 m, která je rozdělena na přední část (1,98 m), dvě zadní části (1,98 m) a střední části (2,62 m). Takto rozdělený kurt slouží pro záznam směru míče, který je zaznamenán čísly výše zmíněných částí. Směr je hodnocen podle pozice míče, v jaké části byl zasažen raketou.

Obrázek 1./ Figure 1.

Rozdělení dvorce na zóny./ Court zones for the analysis.

Vyhodnocení dat

Směry a typy úderů byly určeny na základě expertního hodnocení. Sběr dat a vyhodnocení bylo provedeno jedním hodnotitelem. Tento hodnotitel byl expertem v tomto sportu a měl mnohaletou hráčskou i trenérskou zkušenost. Schopnost rozeznat podání, typy úderů a další zkoumané jevy na vybraných badmintonových videozáznamech umožnila hráčská a trenérská praxe. Pro ověření přesnosti sledování byla vybrána dvě utkání mužů a dvě utkání žen, která se stejným způsobem znovu sledovala a zaznamenávala. V utkání žen u typu podání dosahovala reliabilita určená pomocí koeficientu korelace 0,90, u mužů 1,00. U příjmu podání i ve třetím úderu byla reliabilita žen a mužů 0,97. Data jsou vyhodnocena pomocí analýzy četností u sledovaných proměnných. Dále jsme spočítali účinnost jednotlivých úderů a kombinací. Účinnost daného úderu (kombinace) z hlediska podávajícího/přijímajícího hráče/ky byla počítána jako podíl počtu vyhraných rozeher podávajícího/přijímajícího hráče/ky při zahrání daného úderu ku počtu všech rozeher při zahrání daného úderu. Následně byla spočítána četnost jednotlivých příjmů a směrů kam byly následující míče odehrány a jakým způsobem (forhendem, bekhendem). To samé bylo spočítáno u třetího úderu. Následně byla provedena komplexní analýza počtů různých kombinací typu podání, typ a směr příjmu a směr třetího úderu. Dále byla analyzována nejúčinnější kombinace prvních tří úderů.

Výsledky

U obou pohlaví byl z pravé podávací strany zaznamenán vyšší počet podání, přesto z levé strany byla vyšší účinnost. Muži provedli 671 podání z pravé strany s účinností 50,5 % a ženy 596 podání

s účinností 47,7 %. A z levé strany u mužů bylo zaznamenáno 656 podání s účinností 53,4 % a u žen 589 podání s účinností 50,5 %. U žen bylo nejvíce využito vysoké forhendové podání, avšak vyšší úspěšnost byla u krátkého bekhendového podání (viz tabulka 1). Muži nejčastěji používali krátké bekhendové podání. Jako u žen do analýzy nebyla zahrnuta ostatní podání z důvodu nízkého počtu provedení (20 a méně).

Příjem podání odehrávaly hráčky převážně forhendem, a to v 906 případech oproti pouze 110 úderům bekhendem. Muži forhendem odehráli 772 úderů a bekhendem 420. Na nejpoužívanější vysoké forhendové podání hráčky nejčastěji odpovídaly klírem (tabulka 2). Muži nejčastěji odehrávali příjem z přední části kurtu, což logicky vyplývá z převahy krátkých podání. Nejpoužívanějším typem příjmu byl lob a krátký úder. Ukázalo se, že smeč je neúčinnějším příjmem u obou pohlaví.

Tabulka 1./ Table 1.

Porovnání využití podání u mužů a žen./ Serve type comparison between the genders.

Typ podání/ Serve type	Ženy/Women		Muži/Men	
	Počet/ number	Účinnost/ efficiency (%)	Počet/ number	Účinnost/ efficiency (%)
KB	159	54,1	1167	50,7
KF	65	47,7	–	–
VFP	921	47,9	–	–
VB	–	–	157	47,1
Celkem/total	1145	48,8	1324	50,3

Legenda. KB – krátké bekhendové podání, KF – krátké forhendové podání, VFP – vysoké forhendové podání, VB – vystřelené bekhendové podání

Legend. KB – backhand short serve, KF – forehand short serve, VFP – forehand high serve, VB – backhand flick serve

Tabulka 2./ Table 2.

Porovnání typu příjmu podání u mužů a žen./ Return shot type comparison between the genders.

Typ příjmu/ Return shot	Ženy/Women		Muži/Men	
	Počet/ number	Účinnost/ efficiency (%)	Počet/ number	Účinnost/ efficiency (%)
D	232	48,7	46	45,6
K	408	48,5	36	41,7
KR	69	40,6	513	46,9
L	136	47,8	567	47,6
S	276	54,4	68	63,2
SD	–	–	53	60,4
Celkem/total	1121	49,4	1283	48,4

Legenda. D – drop, K – klír, KR – krátký úder, L – lob, S – smeč, SD – sklepnutí, drajv

Legend. D – drop, K – clear, KR – net shot, L – lob, S – smash, SD – drive

Osm nejčastějších kombinací prvních tří úderů rozehry u mužů a žen nám ukazuje tabulka 3. Nejčastější kombinace typu podání, směru příjmu a směru třetího úderu u žen vždy začínaly vysokým forhendovým podáním. Nejčastěji hraná kombinace byla, když podávající hráčka hrála vysoké forhendové podání, následný příjem byl směřován klírem do zadní bekhendové části kurtu a třetí úder byl odehraný zpět klírem podávající hráčkou do zadní forhendové části kurtu. Druhá nejčastěji hraná kombinace byla v podobném složení s tím rozdílem, že příjem podání směřoval do zadní forhendové části a poté do zadní bekhendové části. V průměru druhá nejčastěji se vyskytující kombinace byla o 6 % účinnější, než ta předchozí. Nejúčinnější kombinace složená s vysokého forhendového podání,

následného příjmu směřovaného do zadní forhendové části, z které byl míč třetím úderem zahráný do přední forhendové části, získala z 68,2 % bod. Naopak nejméně účinnou kombinací s účinností 38,5 % byla – vysoké forhendové podání, úder do střední forhendové části a třetí úder do přední bekhendové části.

Muži oproti ženám začínali kombinace z krátkého bekhendového podání. Nejvyššího počtu realizací dosáhla kombinace krátkého bekhendového podání, po kterém přišla odpověď krátkým úderem do přední bekhendové části a následně třetí úder směřoval míč do zadní bekhendové části kurtu (tabulka 3). Naopak nejvyšší možnost na úspěch měli hráči s kombinací složenou z krátkého bekhendového podání, druhého úderu, kde byl míč směřován do přední bekhendové části a následně krátkým úderem byl odehrán podávajícím hráčem do přední forhendové části. Na druhou stranu nejnižší účinnost 36,7 % měla kombinace krátkého bekhendového podání, příjmu směřovaným do zadní bekhendové části a následnou odpověď do přední forhendové části.

Tabulka 3./ Table 3.

Nejčastější kombinace prvních tří úderů rozechry./ Most common shot combinations of the first three shots of the rally.

Kombinace/ Shot combination	Ženy/Women		Muži/Men	
	Počet/ number	Účinnost/ efficiency (%)	Počet/ number	Účinnost/ efficiency (%)
KB-1-5	–	–	89	50,6
KB-2-6	–	–	81	49,4
KB-2-5	–	–	80	50,0
KB-1-2	–	–	55	61,8
KB-6-1	–	–	52	57,7
KB-5-2	–	–	49	36,7
KB-6-3	–	–	49	49,0
KB-1-6	–	–	40	37,5
VFP-5-6	63	50,8	–	–
VFP-6-5	58	56,9	–	–
VFP-1-2	38	44,7	–	–
VFP-6-1	32	53,1	–	–
VFP-4-1	26	38,5	–	–
VFP-5-2	23	43,5	–	–
VFP-6-2	22	68,2	–	–
VFP-6-3	21	52,4	–	–
Celkem/total	283	51,4	495	54,2

Legenda. KB – krátké bekhendové podání; VFP – vysoké forhendové podání; směry příjmů a třetích úderů (zóna: 1 – přední bekhendová; 2 – přední forhendová, 3 – střední bekhendová; 4 – střední forhendová; 5 – zadní bekhendová; 6 – zadní forhendová

Legend. Legend: KB – backhand short serve; VFP – forehand high serve; return and third shot onto court locations: 1–6 court zones according to figure 1

Diskuze

Cílem bylo porovnat v utkání mužů a žen četnost a účinnost podání, příjmu podání a kombinace prvních tří úderů rozechry. České hráčky, dle výsledků této studie, nejčastěji používaly ve dvouhře vysoké forhendové podání stejně jak uvádí i Beneš (1975). Důvodem k této volbě mohlo být především to, že útok ihned po vysokém forhendovém podání není nebezpečný pro podávající hráčku, neboť útok nenabývá takové razance a tím pádem se nejedná o úder ukončující rozechru. Dalším důvodem podání do zadní části kurtu může být ten, že se v současné době dovednosti mužů a žen v obranných pozicích téměř neliší. Zajímavé je, že Smoček (2018) tvrdí, že vysoké forhendové podání je doposud stále více preferované mezi světovými hráčkami než krátké podání, i když světové hráčky používají i krátké podání mnohem častěji než v naší studii. Přesto se zahájení rozechry mezi elitními a českými hráčkami

liší v tom, že světové hráčky se nebojí využívat více variant podání (Kolářová 2016; Smoček, 2018). Naopak Smoček (2018), Tong & Hong (2000) a Valdecabres et al. (2017) potvrzují, že čeští hráči se podáním od světových hráčů neliší, protože u všech hráčů ve většině případů převládá krátké bekhendové podání. Jeden z možných důvodů může být, že hráči nechtějí ztrácet výhodnou pozici nad soupeřem nevhodným výběrem zahájení rozehry v podobě vysokého forhendového podání, které představuje riziko razantního útoku z důvodu jejich větší rychlosti a síly. Zároveň podávající by měl mít u krátkého podání potřebnou explozivní sílu a dynamiku dolních končetin, aby byl schopný reagovat na překvapivé rychlé příjmy do zadních částí kurtu, které ho nepřipraví o možnosti útoku. A proto možná ženy volily raději vysoké forhendové podání. Porovná-li se výsledky této práce se světovou úrovní (Smoček, 2018), tak účinnost podání byla v obou studiích podobná. Jak u mužů, tak u žen vyšlo krátké bekhendové podání jako nejúčinnější způsob k zahájení rozehry, kde získali nadpoloviční většinu bodů, což může být způsobeno dominancí jednoho z hráčů v některých sledovaných utkáních, jak tvrdí Smoček (2018). Výsledky naznačují, že pokud české hráčky začnou více využívat krátké bekhendové podání, nejenže by mohly mít větší šanci na výhru, ale také by mohly být schopné konkurovat elitním hráčkám, nicméně je důležité mít dobře rozvinuté rychlostně silové schopnosti, aby byly schopné reagovat na překvapivé rychlé příjmy z podání do zadních částí kurtu. Protože se četnost typů podání mezi pohlavím lišila, lze očekávat i rozdíly u typu příjmu a následně třetího úderu.

Příjem krátkého podání se překvapivě nejčastěji odehrával u mužů lobem. Lob se hrál do zadních částí kurtu a v porovnání s ostatními analýzami se předpokládalo, že se míč bude odehrávat krátkým úderem jako u elitních hráčů (Smoček, 2018; Tong & Hong, 2000). Tito autoři označují krátký úder jako neefektivnější úder, protože tím lze rovnou ukončit rozehry, nebo přimět alespoň protihráče zahrát vysoký míč, který následně umožní přijímajícímu hráči útočit smečí, která je nejúčinnějším ukončovacím úderem. Důvodem častého příjmu lobem mohlo být to, že hráči chtěli razantním a rychlým úderem dostat míč za tělo podávajícího hráče, aby mohli získat pro sebe výhodnou pozici a zahájit tak vlastní útok. Z výsledků je možné usoudit, že tato volba pro získání bodu pro přijímajícího hráče byla vhodnější než krátký úder za síť, kde hráči pravděpodobně častěji chybovali. Podávající hráč na tento příjem lobem nejčastěji reagoval dropem do přední části kurtu či smečí po nepovedeném příjmu.

U žen byl tento příjem výjimkou z důvodu malého počtu provedení krátkého podání. Přestože typ druhého úderu byl u žen odlišný, tak byl badmintonový míč nejčastěji směřován (stejně jako u mužů) převážně do zadní bekhendové části kurtu, a to klírem jako reakce na převládající vysoké forhendové podání. Jeden z důvodů mohl být opět jako u mužů takový, že rychlým útočným klírem se snažily dostat podávající hráčku do nevýhodné pozice, aby míč odehrála v záklonu anebo nejlépe bekhendem, který je vzhledem k technické složitosti provedení pro ženy obtížnější než pro muže. Dalším důvodem mohlo být, že zahrání klíru pro přijímající hráčku nepředstavuje takové riziko chyby jako například u dropu nebo smeče. Z toho také plyne, že přijímající hráčce to umožňuje dostat se poměrně v klidu do rozehry bez zbytečných razantních úderů ihned po podání, kdy je podávající hráčka na středu kurtu a tím pádem připravená na útok soupeřky. Z velké pravděpodobnosti volily ženy ze stejného důvodu i následující třetí úder v podobě klíru, který ale nejčastěji směřoval po co nejkratší křivce (po čáře) do zadního forhendového rohu, z důvodu zrychlení hry anebo za účelem odkrytí jedné strany (poloviny) kurtu, do které bylo možné poté zahrát následující míč. Podobně jako u Kolářové (2016) a Smočka (2018) se smeč u příjmu i u třetího úderu bez rozdílu v pohlaví jevila jako nejúčinnější úder. Za zmínění také stojí četnost využití bekhendového a forhendového způsobu odehrání. U příjmu i u třetího úderu muži i ženy volili převážně forhendový úder, přesto u žen byl forhend využíván více z důvodu častější hry v zadních částech kurtu, kde je vhodné odehrávat forhendem. Naproti tomu bekhendem se hrají údery v předních částech kurtu a údery v obranném postavení, které v prvních třech úderech naopak využívali více muži.

Kombinace prvních tří úderů je mezi pohlavím těžké porovnat, protože muži a ženy zahajovali rozehru odlišným typem podání. Nejčastěji hraná kombinace u žen byla, když podávající hráčka zahrála vysoké forhendové podání, následný příjem byl směřován do zadní bekhendové části a třetí úder byl odehrán klírem podávající hráčkou do zadní forhendové části kurtu. Muži nejčastěji z krátkého podání hráli příjem do přední bekhendové části a následně podávající hráč zahrál lob do zadní bekhendové části kurtu. Tato kombinace odpovídá světové úrovni badmintonu, protože nejlepší světoví hráči přijímají krátkými údery za síť a následně hrají další míče do zadních částí kurtu (Smoček, 2018; Tong & Hong, 2000). Z výsledků Kolářové (2016) měla tato kombinace 60% šanci na získání bodu.

Efektivita této kombinace vyplývá z taktiky Woodwarda (2011), kde snahou obou hráčů je rozpohybovat svého soupeře a využít tak veškerý prostor ke svému útoku. Z krátkého podání se snadno může přijímající hráč dostat do útoku zahráním přesného krátkého úderu za síť, kterým soupeře dostane do nevýhodné pozice. Aby se podávající vrátil zpět do přípravné pozice, je jedna z možností zahrát míč lobem do zadní části kurtu, nejlépe do bekhendové zadní části, kde je pro hráče odehrání míče obtížnější. Je patrné, že tyto nejčastěji hrané kombinace odpovídají předešlým výsledkům četností jednotlivých typů podání, příjmů podání a třetího úderu. Přestože muži nejčastěji po dvou úderech v přední části kurtu směřovali třetí míč do zadní části kurtu, nebyla tato kombinace natolik efektivní, jako když přijímající hráč zahrál z krátkého bekhendového podání krátký úder do přední bekhendové části a následně podávající hráč stejným úderem směřoval míč po čáře do přední forhendové části. Výsledky tedy naznačují to, že pokud podávající hráč chce být úspěšný, měl by raději udržovat míč v přední části kurtu a neztrácet výhodnou pozici nad soupeřem tím, že míč zahraje směrem do zadní části kurtu. Smoček (2018) došel k podobnému závěru, že pokud chce být hráč úspěšný, musí jako první přimět přijímajícího hráče (soupeře) zahrát míč do zadní části kurtu a zahájit vlastní útok. Ženám se naopak dařilo při kombinacích, kdy po vysokém forhendovém podání míč přiletěl od přijímající hráčky do zadní forhendové části a následně, pokud podávající hráčka zahrála úhlopříčně do přední forhendové části drop, měla největší šanci na získání bodu. Tohle naznačuje, že české hráčky jsou obecně pomalejší a obtížně se vrací do základního postavení, proto taktika přebíhat kurt po úhlopříčce byla nejlepší volbou jak získat nejsnadněji bod. Přesto efektivní byly i kombinace, když hráčky směřovaly ze zadní forhendové části třetí úder rovně po čáře do zadní bekhendové části, což umožňuje hráčkám mít hru více pod kontrolou, protože vzdálenost pro návrat do základního postavení z místa úderu je kratší a bekhendový roh pro odehrání obtížnější, tím pádem podávající hráčka nemusí mít obavy z razantního útoku. Překvapivé je, že vytlačení přijímající hráčky do zadní bekhendové části bylo účinné i na nejlepší světové hráčky (Smoček, 2018).

Autoři si jsou vědomi, že se jednalo o záměrný výběr daného počtu utkání a výsledky je obtížné zcela zobecňovat. Tato studie sledovala pouze pravoruké hráče a hráčky, kterých je většina. Nicméně proti levorukým hráčům by tyto výsledky nemusely být platné. Z toho vyplývá, že porovnání taktických variant při hře pravorukého hráče/ky s levorukým nebo dvou levorukých hráčů/ek je námětem pro další výzkum. Každopádně výsledky ukazují na určité herní pojetí na české úrovni a rovněž odhalily spoustu zajímavých informací do trenérské a hráčské praxe. Proto by bylo vhodné a zajímavé další studie zaměřit na párové disciplíny, nebo navázat na dvouhru a zaměřit se na jednotlivé věkové kategorie a porovnat je mezi sebou.

Závěr

Taktické postupy se liší mezi pohlavím. Zjištěné rozdíly mezi pohlavím na úrovni nejlepších českých hráčů a hráček lze přenést do praxe. To by mohlo pomoci nejen trenérům, ale i samotným hráčům a hráčkám v přípravě tréninku. V diskuzi bylo naznačeno, jak ženy na světové úrovni zahajují hru. Na základě zjištěných výsledků doporučujeme, aby se ženy zaměřily na kombinace, které budou začínat krátkým podáním, čímž eliminují soupeře možnosti útoku, ale také zrychlí hru. Z toho vyplývá, že pokud chtějí hráčky následně po podání pokrýt celý kurt a nepřipravit se o výhodnou pozici, je vhodné více rozvíjet kondiční složku, především dynamiku a sílu dolních končetin. Samozřejmě se to nevztahuje pouze na ženy, ale i muži by měli být rychlejší, jestliže chtějí konkurovat světové špičce. Ze stejného důvodu je pro přijímajícího hráče či hráčky efektivní následné údery udržovat v předních částech kurtu, pokud to situace dovolí. To však neznamená, že účinný útočný lob do zadní bekhendové části je špatnou volbou, ba naopak je velmi vhodný, když je soupeř pomalý a nachází se v přední části kurtu. Pokud hráč či hráčka zvolí dlouhé podání, či dlouhý příjem směřovaný do zadní části kurtu, je vhodné využít křížných dropů a směřovat míč do předních částí kurtu.¹

Literatura

Abdullahi, Y., & Coetze, B. (2017). Notational singles match analysis of male badminton players who participated in the African Badminton Championships. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 17(1–2), 1–16.

¹ Tato studie vznikla v rámci Programu institucionální podpory vědy na Univerzitě Karlově Progres, č. Q41 Biologické aspekty zkoumání lidského pohybu.

- Abian-Vicen, J., Castanedo, A., Abian, P., & Sampedro, J. (2013). Temporal and notational comparison of badminton matches between men's singles and women's singles. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 13(2), 310–320.
- Alcock, A., & Cable, N. T. (2009). A comparison of singles and doubles badminton: heart rate response, player profiles and game characteristics, *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 9(2), 228–237.
- Beneš, J. (1975). *Badminton: Učební text pro trenéry III. třídy*. Praha: Olympia.
- Cabello, D., & González-Badillo, J. J. (2003). Analysis of the characteristics of competitive badminton. *British Journal of Sports Medicine*, 37(1), 62–66.
- Gawin, W., Beyer, C., Hasse, H., & Büsch, D. (2013). How to attack the service: an empirical contribution to rally opening in world-class badminton doubles. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 13(3), 860–871.
- Hussain, I., Ahmed, S., Mohammad, A., Khan, A., & Arshad Bari, M. (2011). Videographical Analysis of Short Service in Badminton. *Journal of Education and Practice*, 2(2), 1–5.
- Kolářová, H. (2016). *Analýza badmintonového utkání ve dvouhře žen*. (Nepublikovaná bakalářská práce). Praha: UK FTVS.
- Li, S. (2005). Analysis on skills and tactics of serve and return of service of Chinese badminton men doubles and foreign ones. *Journal of Wuhan Institute of Physical Education*, 39(6), 84–87.
- Liu, Z., & Zheng, M. (2009). An analysis of service skill of world badminton men's doubles. *Journal of Hubei Sports Science*, 28(1), 112–113.
- Mendrek, T., & Bernaciková, M. (2007). *Badminton: úderová technika, pohyb po kurtu, taktika hry*. (2. upr. vyd.) Praha: Grada.
- Smoček, P. (2018). *Analýza badmintonového utkání ve dvouhře mužů a žen*. (Nepublikovaná diplomová práce). Praha: UK FTVS.
- Tong, Y. M., & Hong, Y. (2000). The playing pattern of world's top single badminton players. In Y. Hong, D. P. Johns & R. Sanders (Eds.), *ISBS-Conference Proceedings Archive* (unpaged). China, Hong-Kong.
- Valldecabres, R., De Benito, A. M., Casal, C. A., & Pablos, C. (2017). 2015 Badminton World Championship: Singles final men's vs women's behaviours. *Journal of Human Sport and Exercise*, 12(3), S775–S788.
- Woodward, M. (2011). *Coaches manual: Badminton coach education - Level 1*. Kuala Lumpur: Badminton World Federation.

PhDr. Jan Carboch, Ph.D.
Univerzita Karlova
Fakulta tělesné výchovy a sportu
José Martího 31
162 52 Praha 6
carby@post.cz